

Osnanilo zhefskih kolovratov.

V listu sa pokushnjo in v I. numar teh noviz so bili zheski (pemski) kolovrati pohvaleni, in kranjizam je bilo perporozheno, se uzhati na nje presti. Pa vam she takrat nisimo mogli dosti kolovratov na prodaj postaviti. Sdej pa to samoremo. Fortunat Kurnik, kolaris Tershizha na Gorenskim, je prezej, ko je osnanilo zheskih kolovratov na listu sa pokushnjo bral, v nasho pisarnizo po predpodobo (mushter) teh kolovratov poslal, de bi jih delal, ktero smo mu s vsm perpravami s veseljam poslali. Urno jih je devet s vsm perpravami prav dobro in lizhno po predpodobi naredil. Dva Zheha, ki sta v Tershizhu v flushbi, in vajena presti, sta na nje predla in jih prav dobre poterdila, in djala, de na Zheskim vajeni predzi in predize tudi po dve niti ob enim predejo. Fortunat je nekaj kolovratov v Tershizhu prodal, nekaj nam jih je pa v nasho pisarnizo na prodaj perpeljal. S vsakim kolovratam je tudi vsa potrebna perprava; namrezh ene prav lizhne shelesne repetnize, dvanajstero vreteniz, koshel in trojni shelesni grebeni; dva od téh imata bolj rédke sobé, s kterimi se predivo she enkrat bolj zhisto omika, predin na tretji grebén pride, is ktériga se predivo med predenjem vlezhe, de se hitreji nit dela, kjer kolovrat, zhe ga hozhe perfukat. grosno hitro vlezhe, in de se latno med predenjem ne terga, kakor nektere nemarne in lene predize delajo.

Kdor she taziga kolovrata ni vidil, mu tudi osnanimu kakshen de je; she manjsi in lajsi namrezh je, kakor so nashi. De se prav lahko prede, se desna peta na dva persta debel podklad nasloni, in podloshnik le s lahkim gibanjem predniga stopala goni. Te kolovrate pridite le urno pokupiti, de mu jih she vezh narediti narozhimo. Prihodno simo, upamo, bošte imeli dosti presti, ker ni susha lanú vsela. Tak kolovrat s vso napravo, s dvanajstermi vreteni in s enimi repetnizami velja tukaj 3 goljdinarje 40 krajzerjov. Ktera pa vezh, ko 12 vreten imeti hozhe, de ji ni treba vedno motati, ker so vretena majhne, plazha tukaj sa dva 3 krajzerje. Repetnize so tudi per vsakim kolovratu le ene, posebej pa vsake veljajo 40 krajzerjov. Napravite fi te per nas she vezhi del nove kolovrate; lepshi in tanjsi niti vam bojo kmalo denarje obilno povernile, ktere ste sa kolovrate dale. Refniza, gotova refniza je, de se na zheskih kolovratih hodnik lepshi pusti présti, kakor na krajnskih prashno predivo. Šaj veste, kako dobro blago je zhesko platno — to pa ne stori samo zhesko predivo, ampak vezh del zheski kolovrat. s

Pismo Gospóda Pirza is Amerike.

Pisma Gospóda Pirza, misijonarja v Ameriki, vsak s velikim veseljem bere, svedit, kako ta zhasitljiv duhoven

katóljshko véro med divjimi rasshirja in kako divjake tudi kmetijstvo uzhi.

Savolj téga damo tukaj vézhji dél tega pisma, ktero je Gospod Pirz 2. Sufhza is Amerike pisal, in ktero je bilo v nemshkih Ljubljanskih novizah natifnjeno:

„Vlanfko leto sim vezh kakor 300 mil deshele, vezhkrat s nevarnostjo svojiga shivljenja obhodil, kjer sim vse svoje misijonške shizazione na Sgornim jeseru obiskal in sopet vezh ko 100 nevernikov kerstil. S dovoljenjem svojiga shkofa sim spomlad is Kriviga drevesa odri-nil, ktero méto se po franzosko Arbrecroche ime-nuje. Shé pred mojim prihodom v mesto Grande portage se je vezh kristjanov in nevernikov sbralo, kteri so s mano v ladje stopili, in frezhno smo se do Golóbje réke, po Indjansko Omimi fibi pripeljali, kjer sim na pripravnim méstu semljo pod veselim banderjam svetiga krisha shegnal in svojim Indijanam k novi misijoni ferze vnél. — V 3 dneih je bil prezej velik gojsd posékan in tla vglajene; po tém smo vezh shotorjov in prostorno zerkev is bresoviga Iubja s zedrovimi vejami olepfhano postavili.“

„Sa Indjane sim veliko mresho sa ribe loviti kupil, ktero so tam, kjer se reka v jesero isлива, vsak vezher dvakrat v vodo vergli in toliko dobrih rib s njó vjéli, de se je vse ljudstvo vsak dan do sitiga najésti moglo; po tém sim sazhel svoje divjake k kmetovanju pripravljati.“

„En méstz smo sidarstvo opustili in polje smo sazheli obdelovati; vezh lepsh otókov v réki smo sazhéli obdelovati in s krompirjem, s turfhizo, s graham, s fisholam in drusimi krajnskimi povertnimi semeni smo jih obfadi. Tukaj sim mogel vsazimu vedosheljnimu delovzu vsako delo s svojimi rokami pokasati in kmalo sim se mogel nad njih pripravnostjo in terdno pridnostjo zhuditi.“

„Ko so delo konzhal, so Indjani vsazimu otóku in vsazimu polju ime v spomin perviga pridelka dali; poslavim: Krompirjev otok; Turfhizhni otok; Grahov otok; Fisholov otok; Zvetlizhni otoki; Tobakov otok; Répni otok; Sélni otok. i. t. d.“

„Po tem smo jéli sopet gojsde issekavati in veliko zerkev is terdniga lesa s pomozhjo najétiga tesarja staviti, ktere pa do jeseni postaviti nisimo mogli. Sholo in nekoliko indjanskih hifh smo konzhal in tako sazhétik vasi naredili.“

„S 2 kravama, 4 preshizhi in 12 kokóshmi smo tudi prizhétok shivinske réje storili. Is svojiga drevniga vertiza v poprejsnim prebivalishu sim vezh drevész in nekaj shita sa seme prinésel, in s témi rezhmi smo sazhéli polje obdelovati. Ako sim ravno veliko opravkov in posvetnih fkerbi imel, vunder kerfhanfkiga in sholfkiga nauka nisim is nemar pufhal, sakaj vsakdan sim gotovo dvakrat, sjutraj in svezher vse ljudstvo v zerkvi, v sholi pa 60 otrók uzhi. Tudi nevernike sim skoraj vsako nedélo po boshji flushbi kerfheval in tako kerfhanfko zhedo mnóshil.“

„Polétje mi je v frezhni misijoni preteklo, kar v jeseni list od svojiga noviga shkofa prejamem, ki me je nasaj v Krivo dervo povabil. Otava-Indjani so ga sa mene profili; s nobenim drugim duhovnam jim ni mogel vsfrézhi.“

„S veliko shalostjo sim od svojih novih Indjanov flavo vsél in po ravno tishi réki, po kteri sim se pripeljal, sim se na svojim zholnizhku 15. dan Kosaperska na pot podal; v 53 dnéh sim nasaj v Krivo dervo prishel 8. Grudna 1842.“

„Teshko bi bilo vsazimu, pokóren biti, in tudi meni ni bilo lahko v tako posnim letnim zhasu, ki sim mogel strashne jesenke viharje in neisrezheno simo pod milim nebam terpéti. Moje shivljenje je bilo vezhkrat v smertni nevarnosti. Pa med velikim terpljenjem mi je Gospod nebés vunder ferzhno veseleje pripravil; sakaj nekiga dné je prishel divjak, ki je dim ognja zhes 2 gori daljezh saduhal, s svojo sheno in s 4 ljubeshnivimi otrozi k meni s profinjjo, mu